

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**

за участі:

Університет Західної Аттики (Греція)
Університет прикладних наук Південної Вестфалії (Німеччина)
Педагогічний університет Карлсруе (Німеччина)
Інститут просторового менеджменту факультету просторового менеджменту та ландшафтної архітектури Вроцлавського природничого університету (Польща)
Університет агробізнесу і рурального розвитку (Болгарія)
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Українська асоціація розвитку менеджменту та бізнес-освіти (УАРМБО) (Україна)
Асоціація експертів сталого розвитку (Україна)
ГО «Інститут східноєвропейських досліджень і дорадництва» (Україна)

**Бізнес-моделі для сталого розвитку:
виклики та цифрова трансформація**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна)**

Харків – 2024

**Ministry of Education and Science of Ukraine
V. N. Karazin Kharkiv National University**

with the participation of:

**University of West Attica (Greece)
South Westphalia University of Applied Sciences (Germany)
Institute of Spatial Management, Faculty of Spatial Management and Landscape Architecture,
Wroclaw University of Environmental and Life Sciences (Poland)
University of Agribusiness and Rural Development (Bulgaria)
State Scientific Institution "Institute of Modernization of the Content of Education" (Ukraine)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
Ukrainian Association for the Development of Management and Business Education (Ukraine)
Association of Sustainable Development Experts (Ukraine)
PO "Institute of Eastern European Studies and Counselling" (Ukraine)**

**Business Models for Sustainable Development:
Challenges and Digital Transformation**

**PROCEEDINGS
of International Scientific and Practical Conference
(February 15-16, 2024, Kharkiv, Ukraine)**

**THE CONFERENCE IS HELD
WITHIN THE ERASMUS+
JEAN MONNET MODULE
PROJECT "BUSINESS
MODELS FOR
SUSTAINABILITY:
CHALLENGES AND DIGITAL
TRANSFORMATIONS")
(101085651 -
BESUSTAINABLE)**

Co-funded by
the European Union

Electronic vision

Kharkiv – 2024

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(№ 544 від 7 грудня 2023 року)*

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет
рішенням Вченої ради Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 4 березня 2024 року)*

Організаційний комітет:

Голова комітету: **Тетяна МІРОШНІЧЕНКО**, канд. екон. наук, доц.

Заступники голови: **Наталя ДАНЬКО**, канд. екон. наук, доц., **Світлана СТРАПЧУК**, канд. екон. наук, доц., **Олена МИКОЛЕНКО**, канд. екон. наук, доц.

Члени оргкомітету: **Міхаліс КОНІОРДОС**, професор (Греція), **Евальд МІТТЕЛЬШТАДТ**, професор (Німеччина), **Клаудія ВІПКЕ**, професор (Німеччина), **Марія ХЕЛДАК**, професор (Польща), **Катерина АРАБСЬКА**, доцент, (Болгарія), **Анатолій КУЧЕР**, д-р екон. наук професор, старший дослідник (Україна), **Леся КУЧЕР**, д-р екон. наук, проф. (Україна), **Людмила ГОРОХОВА**, директор УАРМБО, (Україна), **Юрій САФОНОВ**, д-р екон. наук, професор (Україна), **Олександра ГУМЕННА**, канд. екон. наук, доцент (Україна), **Олена РЕШЕТНЯК**, д-р екон. наук, проф. (Україна), **Дмитро МИКОЛЕНКО**, д-р іст. наук, доц. (Україна), **Валерій РСЗНІКОВ**, д-р наук з держ. упр., канд. екон. наук, професор (Україна), **Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ**, канд. екон. наук, доц. (Україна), **Ольга БІЛЬОВСЬКА**, канд. екон. наук, доц. (Україна).

Конференція проводиться в межах виконання проекту Erasmus+ Jean Monnet Module “Business Models for Sustainability: Challenges and Digital Transformations”) (101085651 – BeSustainAble).

Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація [Електронний ресурс] : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна) – Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024, (PDF 393 с.)

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація» (15-16 лютого 2024 року). Конференція охопила широкий спектр напрямів інтеграції принципів сталого розвитку в план відновлення та декарбонізації економіки України, методології розробки бізнес-моделей у проєктуванні організації, кращих практик впровадження сталих бізнес-моделей у ЄС та Україні, можливостей цифрової трансформації для генерування ідей сталого бізнесу, сталих практик фінансування бізнесу та сталого розвитку та інклюзії в освіті.

Збірник стане вагомим джерелом інформації для всіх, хто зацікавлений у сталому розвитку України та Європейського Союзу і прагне ознайомитися з новими дослідженнями та ідеями науковців.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18300>

*Conference is registrated in UkrSTI of the Ministry of Science and Education of Ukraine
(№ 544 of December 07, 2023)*

*Approved for posting on the Internet at a meeting of the Academic Council of
V. N. Karazin Kharkiv National University
(protocol No. 4 of March 4, 2024)*

Steering committee:

Head of the committee: **Tetiana MIROSHNYCHENKO**, Ass. Prof. Dr.

Deputy chairpersons: **Natalya DANKO**, Ass. Prof. Dr., **Svitlana STRAPCHUK**, Ass. Prof. Dr.,
Olena MYKOLENKO, Ass. Prof. Dr.

Members of the steering committee: **Michalis KONIORDOS**, Prof. Dr. (Greece), **Ewald MITTELSTÄDT**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Germany), **Claudia WIEPCKE**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Germany), **Maria KHELDAK**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Poland), **Kateryna ARABSKA**, Ass. Prof. Dr. (Bulgaria), **Anatoly KUCHER**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Lesya KUCHER**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Lyudmila HOROKHOVA**, director of UARMBO, (Ukraine), **Yuriy SAFONOV**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Oleksandra GUMENNA**, Ass. Prof. Dr. (Ukraine), **Olena RESHETNIAK**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Dmytro MYKOLENKO**, Ass. Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Valery RYEZNIKOV**, Prof. Dr. Dr. h.c. (Ukraine), **Mykola PYSAREVSKYI**, Ass. Prof. Dr. (Ukraine), **Olga BILYOVSKA**, Ass. Prof. Dr. (Ukraine).

The conference is held within the Erasmus+ Jean Monnet Module project "Business Models for Sustainability: Challenges and Digital Transformations") (101085651 - BeSustainAble).

Business models for sustainable development: challenges and digital transformation

[Electronic resource]: Proceedings of International Science and Practical Conference (of February 15-16, 2024, Kharkiv, Ukraine). – Kharkiv. V. N. Karazin National University, 2024, (PDF 393 p.)

The collection contains the proceedings of the International Scientific and Practical Conference «Business Models for Sustainable Development: Challenges and Digital Transformation»; (February 15-16, 2024). The conference covers a wide range of methods of integrating the principles of sustainable development into the recovery and decarbonization plan of the Ukrainian economy; the methodology of developing business models in the design of an organization; the best practices of implementing sustainable business models in the EU countries and Ukraine; the possibilities of digital transformation for generating sustainable business ideas, sustainable finance practices, and sustainable development and inclusion in education.

The collection is an important source of information for everyone who is interested in sustainable development of Ukraine and the EU and seeks to get acquainted with a state-of-the-art research and ideas.

The proceedings are printed in the author revision of the text in the original language. The authors are responsible for the content of the proceedings.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18300>

MYKOLENKO OLENA MITTELSTÄDT EWALD WIERCKE CLAUDIA	
DIGITAL RISKS OF EUROPEAN COMPANIES IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	322
SHEIKO IRYNA STEPANENKO RUSLAN	
СЕКЦІЯ 5. СТАЛІ ПРАКТИКИ ФІНАНСУВАННЯ БІЗНЕСУ	325
ОЦІНКА НЕГАТИВНИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ КОРПОРАЦІЙ	325
ГЕРАСИМОВА ОКСАНА	
ТЕХНОЛОГІЇ ІНВЕСТИВАННЯ У НЕРУХОМІСТЬ.....	327
ДИХА МАРІЯ КАПУСТИНСЬКИЙ РУСЛАН	
СТАЛІ ПРАКТИКИ ФІНАНСУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	331
ІЗМАЙЛОВ ОЛЕКСАНДР	
ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКІВ.....	334
КОЧОРБА ВАЛЕРІЯ КОЛОМІЄЦЬ ЮЛІЯ	
ПОРІВНЯННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	337
МЕЛІХОВА ТЕТЯНА ПТІЦИНА ЛАРИСА ГРИНЬОВА КАРІНА	
ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ТА МЕТОДИ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ.....	339
МОРГУН ЮЛІЯ	
СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У 2024 РОЦІ: ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	341
НЕЗДОЙМИНОГА ОЛЕНА	
МОДЕЛЮВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ІНВЕСТОРА НА ФОНДОВОМУ РИНКУ	344
ОРЄХОВА КАТЕРИНА ГОЛОВКО ОЛЕНА ГОЛОВКО ВІОЛЕТТА	
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	347
ТРОФИМЕНКО АЛЬОНА ПЕТРЕНКО ОЛЬГА	
АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ	350
СОБЧЕНКО МИХАЙЛО	

ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКІВ

КОЧОРБА Валерія

V.y.kochorba@karazin.ua

КОЛОМІЄЦЬ Юлія

yuliyakolom0107@gmail.com

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Ефективне управління грошовими потоками є ключовим фактором для забезпечення стабільності та платоспроможності банку. Вчасне реагування на ризики та їх мінімізація дозволяють банку уникнути фінансових втрат та зберегти довіру клієнтів. Застосування нових технологій та інструментів дозволяє банкам більш ефективно управляти ризиками, пов'язаними з грошовими потоками.

Незважаючи на актуальність теми, досліджень, що стосуються управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки, недостатньо. Більшість досліджень фокусуються на традиційних методах управління ризиками, не враховуючи особливості цифрової економіки. Існує потреба в розробці нових методів та інструментів управління ризиками, що враховують специфіку цифрового середовища.

Аналіз сучасних досліджень системи ризик-менеджменту сучасних банківських структур в Україні дозволив узагальнити та сформулювати її основні елементи та визначити їх особливості (табл. 1).

Окрім основних елементів системи, варто зазначити, що суттєвий вплив на функціонування системи ризик-менеджменту банківських структур здійснюють додаткові фактори, такі як:

використання нових технологій: впровадження нових технологій, таких як машинне навчання, штучний інтелект та Big Data, для покращення аналізу ризиків та прийняття рішень.

управління стресовими ситуаціями: розробка планів дій на випадок настання стресових ситуацій, таких як фінансові кризи, пандемії, кібератаки та інші.

культура ризик-менеджменту: створення культури ризик-менеджменту в банку, яка сприяє відповідальному прийняттю рішень та усвідомленню ризиків.

Однак, наведені складові системи ризик-менеджменту мають враховувати особливості організаційної та фінансової структури кожного банку [1].

Ідентифікація та оцінка ризиків є найважливішими елементами системи ризик-менеджменту банку, оскільки допомагають чітко зрозуміти, з якими ризиками він стикається, як вони можуть вплинути на його діяльність та фінансовий стан. Завдяки розумінню ризиків, банк може приймати більш обґрунтовані та зважені рішення щодо своїх операцій, інвестицій та стратегії. Окрім цього, ідентифікація та оцінка ризиків - це постійний процес, який дає змогу банку постійно вдосконалювати свою систему ризик-менеджменту та адаптуватися до мінливих умов [2].

Таким чином, ідентифікація та оцінка ризиків є фундаментом ефективної системи ризик-менеджменту банку, що дає змогу йому приймати кращі рішення, мінімізувати втрати, зберегти капітал, підвищити довіру та здобути конкурентну перевагу.

Таблиця 1

Основні елементи системи ризик-менеджменту банківських структур

Основні елементи	Задачі	Функції
Ідентифікація ризиків	використання конкретних методів для виявлення потенційних загроз для банківської структури; проведення аналізів для оновлення ідентифікованих ризиків у системі ризик-менеджменту.	визначення ризиків: кредитні, ринкові, операційні, ризики ліквідності, ризики кібербезпеки, комплаєнс-ризики та ін.;

		використання методів SWOT-аналізу, мозкового штурму, анкетування та ін.
Оцінка ризиків	визначається імовірність та вплив ризиків на фінансову стійкість банку; виявлення конкретних метрик для оцінки рівня ризиків і прийняття рішень щодо їх керування.	використання кількісних та якісних методів оцінки ризиків, таких як Value at Risk (VaR), Value at Risk (VaR), Stress testing, scenario analysis та ін.; визначення ймовірності та впливу ризиків на банк.
Розробка стратегії управління ризиками	проведення етапів в процесі розробки стратегії управління ризиками в банківській структурі; визначається оптимальний баланс між уникненням, передачею та прийняттям ризиків при формулюванні стратегії.	використання методів хеджування, диверсифікація, страхування, резервування капіталу та ін.; визначення методів та інструментів для управління ризиками.
Впровадження та моніторинг системи ризик-менеджменту	регулярний моніторинг та оцінка ефективності системи; створення комітету з управління ризиками; розробка та впровадження політик та процедур управління ризиками.	розробка стратегії впровадження, включаючи оцінку потреб та ризиків банку; розробка та впровадження механізмів контролю за динамікою ризиків та їхнім впливом на діяльність банку.
Контроль та аудит	забезпечення відповідності системи ризик-менеджменту вимогам регуляторів; здійснення внутрішнього контролю та аудиту системи.	проведення регулярних оцінок ефективності внутрішніх контрольних систем; незалежна перевірка та оцінка відповідності системи ризик-менеджменту стандартам та внутрішнім політикам.

Моделювання ризиків є важливою частиною управління ризиками в банках. Воно дозволяє банкам зрозуміти та оцінити ризики, до яких вони схильні, і приймати обґрунтовані рішення про те, як управляти цими ризиками. Незважаючи на використання різних методів моделювання ризиків, банки все ще стикаються з труднощами в їхньому вимірюванні та оцінці. Це пов'язано з тим, що банківські ризики є нелінійними та важко прогнозованими. Крім того, банки часто мають обмежений доступ до даних, які можуть бути використані для моделювання ризиків [3].

Методика дослідження банківських ризиків на основі методів моделювання та машинного навчання поєднує традиційні статистичні методи з алгоритмами машинного навчання для прогнозування та оцінки ризиків, з якими стикаються банки. На етапі ідентифікації ризиків використовуються методи аналізу та синтезу інформації з метою визначити та чітко сформулювати типи ризиків та класифікувати їх за певними ознаками. На етапі оцінки ризику обираються відповідні методи моделювання та машинного навчання, що відповідають досліджуваному ризику, тому варто звернути увагу на такі методи, як лінійна регресія, логістична регресія, дерева рішень, випадкові ліси, нейронні мережі, методи Монте-Карло та інші. На етапі розробки стратегії управління ризиками розглядаються методи машинного навчання: опрацьовується тестова та контрольна вибірки даних, здійснюється навчання моделі, оцінюється її точність та надійність [4].

Результати досліджень можуть бути використані банками для вдосконалення системи управління ризиками, пов'язаними з грошовими потоками. Розробка нових методів та

інструментів управління ризиками допоможе банкам підвищити свою ефективність та конкурентоспроможність. Впровадження нових підходів до управління грошовими потоками дозволить банкам краще адаптуватися до мінливих умов цифрової економіки. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку можуть бути: розробка нових моделей та методів прогнозування грошових потоків з урахуванням ризиків цифрової економіки; використання даних та аналітики для покращення управління грошовими потоками; впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн, в управління грошовими потоками; розробка методик управління ризиками, пов'язаними з грошовими потоками в цифровій економіці; удосконалення нормативної бази для регулювання управління грошовими потоками банків.

Список використаних джерел

1. Абрамова А. Тенденції розвитку та особливості управління операційними ризиками комерційних банків // Науковий вісник Полісся. № 2 (23), 2021. С. 93-104.
2. Зінченко С. А., Зінченко І. С., Рибалко А. М. Управління ризиками в банківській діяльності: теорія та практика. – К.: КНТЕУ, 2018. – 350 с.
3. Погореленко Н. П. Стабільність банківської системи: теорія, методологія, практика: монографія. - Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2018. -615 с.
4. Косов А.С. Підходи до оцінки і прогнозування ризиків ліквідності банку та їх практичне застосування.// Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 31 (70). № 4, 2020. С. 81-88.

Наукове електронне видання

Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**БІЗНЕС-МОДЕЛІ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
ВИКЛИКИ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна)

Українською та англійською мовами

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск:

С. І. Страпчук,
О. П. Миколенко

Комп'ютерна верстка:

С. І. Страпчук
С. О. Шестопалова

Підписано до видання 04.03.2024. Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 5,3 Мб. Зам. № 28/24

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК No 3367 від 13.01.2009 р.

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна